

عضو شورای عالی بورس: رشد بازار سرمایه فرصتی برای رشد و رونق بنگاه‌های تولیدی است

عضو شورای عالی بورس می‌گوید: باید نقدینگی موجود در بازار سرمایه به سمت رونق تولید سوق داده شود و آرایش بهتری از مصرف نقدینگی در کشور ایجاد شود. از طرفی باید بنگاه‌های اقتصادی سیستم، ساختار و الزامات خود را اصلاح کنند تا این فرصت را از دست ندهند. سرعت رشد بازار سرمایه به قدری است که با این نظام مدیریتی سابق نمی‌توان به پای آن رسید.

این روزها صحبت از رشد بورس و هجوم نقدینگی به بازار سرمایه نقل محافل اقتصادی شده است. یک روز عبور شاخص از مرز

یک میلیون واحد به تشدید این هیجان دامن می‌زند و عده‌ای نگران پایداری این

وضعیت هستند و از حباب در بورس می‌گویند؛ برخی هم منتقد رفتار دولت در

عرضه‌های سیاسی در بورس، که به این هجوم هیجانی دامن می‌زند.

عضو شورای عالی بورس می‌گوید: دولت با مسائل و مشکلات زیادی در حوزه

کسری بودجه مواجه است، از سویی به دلیل شیوع ویروس کرونا و از سویی دیگری به دلیل تحریم و کاهش درآمدهای نفتی این مشکلات عمیق‌تر شده است. در این شرایط فروش سهام دولتی در بازار سرمایه راهکاری است که دولت در پیش‌گرفته است. دولت تصمیم گرفته سهام برخی از شرکت‌های دولتی را واگذار کند، بخشی از دلیل اصلی یا محرک اصلی این واگذاری مسئله کسری بودجه و عدم دسترسی به منابع کافی برای هزینه‌های جاری است.

سعید اسلامی بیدگلی در گفت‌وگو با «پایگاه خبری اتاق ایران» می‌افزاید: این تصمیم دولت ممکن است زمینه‌ساز عملیاتی شدن شعار چندین ساله دولت‌ها مبنی بر کوچکسازی و چابک‌سازی هم بشود. از سعید اسلامی بیدگلی، طرفی حجم نقدینگی در کشور با نرخ ۲۵ درصد رشد می‌کرد و این نرخ در سال گذشته به ۳۰ درصد رسیده بود. ورود این نقدینگی به هر بازاری می‌توانست تورم بالایی به همراه داشته باشد.

به گفته او در نهایت دولت تشخیص داد که بازار سرمایه می‌تواند ضربه‌گیر اصلی اقتصاد ایران باشد. البته اگر در بلندمدت فکری به حال نرخ رشد نقدینگی نشود، این نقدینگی بالاخره گریبان یکی از بازارهای ایران را خواهد گرفت. دولت با واگذاری بخشی از سهام شرکت‌های خود هم نقدینگی را جذب کرده و هم مشکل کسری بودجه خود را حل کرده است.

عضو شورای عالی بورس معتقد است: درمان اقتصاد ایران بدون تحمل درد امکان‌ناپذیر است. ما نباید از درد اقتصادی فرار کنیم؛ دولت ضمن واگذاری

مستقیم سهام با راهکاری مثل ETF باید سعی کند خود را برای خروج کامل از بنگاهداری آماده کند.

برخی از تبعات فروش سهام دولتی می‌گویند، این تبعات چقدر جدی است؟ اسلامی بیدگلی پاسخ می‌دهد: ما مسائل را تا زمانی که به بحران تبدیل نشود، حل نمی‌کنیم. در زمان بحران ممکن است راهکارهایی در نظر گرفته شود که به درد زمان آرامش نخورد. دولت نمی‌تواند صبر کند تا دستورالعمل دقیقی را منتشر کند که مسائل زیرساختی و قانونی اقتصاد را حل کند؛ نظام تصمیم‌گیری با چالش جدی مواجه است. تصمیم‌گیری در شرایط فوریت کیفیت تصمیم‌گیری در زمان فراغت را ندارد.

عضو شورای عالی بورس در پاسخ به اینکه آیا اقتصاد ایران تحمل شوک ناشی از تصمیم‌های عجولانه را دارد؟ می‌گوید: اگر ما به وضعیت امروز اقتصاد ایران و گره‌های اساسی آن رسیدگی نکنیم، حتماً روزی این مشکلات به حالت انفجار خواهد رسید؛ ما جز معدود کشورهای جهان هستیم که چهار دهه است تورم دو رقمی را تجربه می‌کنیم. نهادهای حاکمیتی در کسب‌وکارها دخالت می‌کند. نرخ رشد نقدینگی با استانداردهای جهانی تفاوت معناداری دارد. محدودیت بین‌المللی در حوزه واردات و صادرات وجود دارد و همه این‌ها بقیه مشکلات اقتصادی و اجتماعی را عمیق‌تر می‌کند.

او ادامه می‌دهد: الان مسئله معیشت سه دهه کم‌درآمد از مشکلات اساسی کشور است؛ این مسائل اجازه تصمیم‌گیری عاقلانه را از سیاست‌گذار می‌گیرد.

به گفته اسلامی بیدگلی نبود برنامه بلندمدت سیاسی در کشور سبب شده

که
رفتارهای دولتها در دوره دوم عمر خود اصلاح‌گرانه نباشد؛ آنها در
دوره
چهارساله اول رفتارهای پوپولیستی در پیش می‌گیرند و در دوره دوم
این
رفتارها یا اصلاح نمی‌شود و یا رفتارهای هیجانی در پیش می‌گیرند.
این تجربه
تلخ ما از سیاست‌گذاری اقتصادی دولتها در ایران است.

او تصریح می‌کند: این وضعیت نشان می‌دهد که موضوع به جناح‌ها هم
ربطی
ندارد بلکه عدم تحزب و برنامه‌ریزی بلندمدت موجب آن مشکلات رد حوزه
اقتصاد
شده است.

عضو شورای عالی بورس ادامه می‌دهد: در سال‌های گذشته اقتصاد وابسته
به
نفت بوده است؛ از سوی دیگر به دلیل مشکلات اجتماعی دولتها شجاعت
اصلاحات
اصلی را از دست داده‌اند. در ۱۰ سال گذشته ما درگیر افزایش قیمت
انرژی
بوده‌ایم. علیرغم هشدار و توضیح کارشناسان دولتها در این باره با
تأخیر
عمل کرده یا تصمیم گرفته‌اند. آنها می‌دانستند این تصمیم برای آنها
چالش
ایجاد خواهد کرد و زمانی که به فوریت افتادند با بدترین شکل تصمیم
گرفتند و
چالش اجتماعی را تشدید کردند.

او به وضعیت بنگاه‌های واگذار شده اشاره می‌کند: برخی از بنگاه‌های
دولتی
شش برابر استاندارد جهانی نیروی انسانی دارند. این کارخانه اگر
واگذار شود
مالک خصوصی اجازه دارد ۱۰ هزار نفر از نیروی کار را برای افزایش
بهره‌وری
خود اخراج کند و اگر این کار را انجام دهد این تصمیم به معضل
دیگری تبدیل
خواهد شد.

اسلامی بیدگلی معتقد است: تصمیم‌گیری در کشور دشوار کرده است اما باید با سیاست‌گذاری درست چتر معیشتی را تغییر داد؛ معضل اجتماعی اجازه تصمیم‌گیری به سیاست‌گذار نمی‌دهد. باید به این نکته توجه شود که اقتصاد ایران به جراحی نیاز دارد و این جراحی قطعاً بدون تحمل درد ممکن نیست.

او به وضعیت امروز ساختار اقتصادی کشور اشاره می‌کند: با همین پازل قدرت درست به همین نقطه تعادل یا وضعیت فعلی می‌رسیم. اگر شیوه بنگاهداری، نحوه حضور در اقتصاد، دخالت دولت و حاکمیت در اقتصاد موجود باشد حتماً نقطه تعادل همین وضعیت امروز ماست و تغییر و اصلاح چندانی در آن رخ نخواهد داد.

او معتقد است: برای اصلاح وضع موجود اقتصاد کشور باید پازل قدرت را در اقتصاد تغییر دهیم تا سیاست‌گذاری‌ها تغییر کند. عزم جدی باید برای تغییر پازل قدرت در نظام اقتصادی کشور باشد.

اسلامی بیدگلی در پاسخ به اینکه امروز بورس به انتخاب اول جامعه تبدیل‌شده است. عده‌ای از حبابان می‌گویند و عده‌ای از ادامه رونق بورس؛

شما فکر می‌کنید چشمانداز آن به چه مسیر خواهد رفت؟ می‌گوید: هم‌زمان با رونق بازار سرمایه - اگرچه نرخ آن نگران‌کننده است و هر چیزی با این نرخ رشد کند، توجه زیادی را به خود جلب می‌کند - فرهنگ، دانش، نهاد و زیرساخت بازار سرمایه را نتوانسته‌ایم توسعه دهیم. باید از همه فرصت‌ها استفاده کنیم تا این وضعیت را تغییر دهیم و گرنه با چالش جدی مواجه خواهیم شد.

او ادامه می‌دهد: باید آموزش کافی درباره ریسک بازار سرمایه به

شهروندان

داده شود. البته بخشی از بازار سرمایه نیازمند افزایش قیمت بود، عرضه

به موقع نبود و سهام شناور افزایش نیافته بود، باید بخشی از نقدینگی را

کنترل می‌شد. اما به توسعه بازار اولیه نیاز است ولی باید از این رشد

سرمایه در جهت تأمین مالی بخش اقتصاد واقعی استفاده کنیم.

او تأکید می‌کند: در کنار همه نگرانی‌ها یک فرصت تاریخی هم ایجاد شده که

اگر دیر بجنبیم از کف اقتصاد ایران خواهد رفت. این فرصت تاریخی استفاده از

ظرفیت بورس در تأمین مالی بنگاه‌های بزرگ در ایران است. به جای تورم بخشی و

کلی باید این فرصت را به رشد اقتصادی داد. البته هنوز می‌شود سیاست‌گذاری

انجام داد که بازار با چالش جدی مواجه نشود.

او تصریح می‌کند: باید واقعیت‌های اقتصاد ایران را در نظر داشت، پیش‌بینی تورم برای سال ۱۳۹۹ بیش از ۴۰ درصد است و می‌شود بخشی از این

اضافه قیمت‌ها را با بازار سرمایه کنترل کرد.

در این شرایط وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نفت و وزارت اقتصاد و

دارایی بخشی از SIHL بنگاه‌های خود را داخل ETF ریخته‌اند اما می‌خواهند

مدیریت دست نهادهای دولتی بماند.

عضو شورای عالی بورس درباره نحوه مدیریت این صندوق‌ها می‌گوید: باید

مشخص شود بعد از خصوصی شدن کامل این شرکت‌ها بعد از برنامه ششم توسعه، دولت

با این شرکت‌ها چه خواهد کرد؛ سهام‌دار این بنگاه‌ها چه دخالتی در سرنوشت

آن خواهند داشت. البته این وضعیت فعلاً مشکل‌ساز نیست اما زمان واگذاری

کامل مشکل به وجود می‌آید و باید از الآن برای حل مسئله برنامه‌ریزی شود تا در آینده مشکلی ایجاد نشود.

او ادامه می‌دهد: اگر برای این صندوق‌ها مشکلی ایجاد شود قیمت‌ها کاهش می‌یابد. با توجه به رشد و رونق بازار همین الآن هم همه مردم تمایل به خرید سهام دارند و قیمت سهام در عرضه بیشتر شده است. ریزش کلی بازار اگر رخ دهد، ممکن است نارضایتی ایجاد کند؛ اما نارضایتی در بین سهامداری خواهد بود که دیر وارد بازار شده‌اند.

با توجه به اینکه دولت بزرگ‌ترین مشوق بازار سرمایه است، آیا می‌تواند در مواقع بروز مشکلات همان رفتاری را در پیش بگیرد که در حمایت از مؤسسات مالی و اعتباری داشت؟ اسلامی بیدگلی پاسخ می‌دهد: دولت پول ندارد حتی به اندازه یک روز حجم پول بازار سرمایه را جمع کند. مثلاً در یک روز ۲۶ هزار میلیارد تومان به بازار سرمایه وارد شد، حتی اگر این بازار ۵۰ درصد هم بریزد نمی‌توانیم روی کمک دولت حساب کنیم.

او ادامه می‌دهد: قبلاً حجم معاملات روزی ۴۰ میلیارد تومان بود، در آن بازار می‌شد از دولت کمک خایت ولی الآن کل دارایی دولت به اندازه ۵ روز معاملات بازار سرمایه نیست.

او بار دیگر تأکید می‌کند: در دوره رونق بازار سرمایه برای اولین بار در تاریخ ایران این فرصت ایجاد شده که بازار سرمایه نقش بیشتری در تامین مالی بنگاه‌های اقتصادی بزرگ بر عهده گیرد. این کار نه تنها باعث کاهش فشار بر

بانک‌ها و هدایت منابع آن‌ها به سمت شرکت‌های کوچک و متوسط خواهد شد، بلکه به مدیریت بهتر ریسک سرمایه‌گذاری و افزایش شفافیت در بنگاه‌های بزرگ هم کمک خواهد کرد. ضمن اینکه نقدینگی موجود در بازار سرمایه را هم به سمت رونق تولید و رشد اقتصادی سوق داده و آرایش بهتری از مصرف نقدینگی در کشور ایجاد می‌کند.

به گفته اسلامی بیدگلی باید از فرصت بازار سرمایه در زمینهٔ تجهیز اقتصاد و بنگاه‌های تولیدی استفاده شود؛ از طرفی باید بنگاه‌های اقتصادی سیستم، ساختار و الزامات خود را اصلاح کنند تا این فرصت را از دست ندهند. سرعت رشد بازار سرمایه به قدری است که با این نظام مدیریتی سابق نمی‌توان به پای آن رسید.